

Verslag marktconsultatie project Dijkversterking Moerdijk-Drimmelen

In de marktconsultatie is ondernemers gevraagd 8 vragen te beantwoorden. Het waterschap heeft van 9 ondernemers een reactie ontvangen. Van de binnen gekomen antwoorden is een samenvatting gemaakt.

1. Welke risico's en kansen ziet u voor de aannemer en voor het waterschap met betrekking tot de voorgestelde aanpak?

Risico's (meest genoemd)

- Onzekerheid in scope en oplossing
 - Onzekerheid over voorkeursoplossing in dijkvakken 1–3 (voorland vs. dijkmaatregelen), bodemgesteldheid, ontwerputgangspunten en kwaliteit van het voorlopige vergunningenontwerp.
 - Wijzigende vergunningseisen (Natura 2000, stikstof, bezwaar en beroep) en afstemming met derden (o.a. RWS/PAGW) vergroten het risico.
- Financiële risico's en taakstellend budget
 - Vaste prijs voor fase 1 bij nog ontwikkelende scope leidt tot risico op strategisch laag inschrijven en later terugverdienen in realisatie.
 - Spanning tussen taakstellend budget en projectspecifieke onzekerheden; risico dat doelen niet binnen budget worden gehaald.
- Risico's rond aanbesteding en selectie
 - Kans dat weinig partijen willen inschrijven op fase 1 voor vaste prijs of alleen tegen hoge prijs vanwege risico-inprijzen.
 - Te veel partijen in inschrijffase → hoge transactiekosten voor zowel aannemers als waterschap; loting wordt expliciet onwenselijk gevonden.
- Samenwerkings- en rolrisico's
 - Onduidelijke rolverdeling OG/ON/IB, gebrek aan transparantie ("kaarten voor de borst") en geen integraal team vergroten kans op "oud gedrag" en suboptimale samenwerking.
- Project- en omgevingsrisico's
 - Divers en complex omgevingseffect (industrie, natuur, wonen, recreatie) → risico op vergunbaarheid, draagvlak en vertraging.
 - Veel raakvlakken per dijkvak (PAGW, kabels en leidingen, infrastructuur, bebouwing) leiden tot afstemmings- en faseringrisico's.

Kansen (meest genoemd)

- Vroege betrokkenheid aannemer / 2-fasen aanpak
 - Gezamenlijke optimalisatie van ontwerp en uitvoeringsstrategie, betere maakbaarheid en minder discussie in DO/vergunningsfase.
 - Mogelijkheid om risico's vroegtijdig gezamenlijk te identificeren en te mitigeren, en zo een soepelere realisatiefase te realiseren.
- Ontwerp- en uitvoeringsoptimalisaties
 - Borgen maakbaarheid in planproducten, optimaliseren van werkruimte, uitvoeringsfasering, grondbalans en logistiek.
 - Combineren van dijkversterking met gebiedsontwikkeling, meekoppelkansen en duurzaamheidsmaatregelen (o.a. ZE-vereisten) maakt het project inhoudelijk aantrekkelijk.
- Maatschappelijke kansen en draagvlak

- Combinatie van opgaven en vroegtijdige aannemersinbreng kan maatschappelijk draagvlak vergroten en bezwaren verminderen.
- • Kosten- en planningsvoordelen
 - Prijsvorming op basis van uitvoeringsgericht DO geeft meer kostenzekerheid.
 - Mogelijkheid tot versnellen van plan- en realisatiefase bij goede samenwerking en stabiele kaders.

Afwijkende of unieke inzichten

- Enkele partijen waarschuwen specifiek voor onderschatting van de aanbestedingsfase en pleiten voor concurrentiegericht dialog met max. drie partijen en meerdere dialoogrondes.
- Meerdere partijen zien het separaat uitwerken van de vooroever (dijkvak 3) door een andere opdrachtgever als wezenlijk risico voor integraliteit, raakvlakken, grondstromen en uitvoeringslogistiek.
- Eén partij benoemt expliciet dat een te sterke nadruk op vaste prijs fase 1 een verkeerde prikkel geeft om kansen en innovaties niet te benutten.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Kies voor een 2-fasen aanpak met vroege betrokkenheid van de aannemer, een heldere rolverdeling en realistische risico- en budgetverdeling, zodat ontwerp, vergunbaarheid, maakbaarheid en kosten gezamenlijk kunnen worden geoptimaliseerd.

2. Op welke onderdelen ziet u ruimte voor ontwerpoptimalisaties? En welke rolverdeling waterschap – aannemer ziet u hierbij?

Kernpunten die door meerdere partijen zijn genoemd

- Ontwerpoptimalisaties in voorland en talud
 - Optimalisaties in de vooroever (verlaging golfbelasting, verruwing, alternatieve geometrie of dam in plaats van voorland).
 - Optimalisatie van taludopbouw en bekleding (gras/steen/hybride), evt. met duurzame of innovatieve materialen.
- Integraliteit per dijkvak en combinatie van maatregelen
 - Integrale uitwerking per dijkvak: combinatie van binnen- en buitendijkse maatregelen, beperking materiaalgebruik en afgestemde grondbalans.
 - Aandacht voor raakvlakken met kunstwerken en infrastructuur wordt genoemd als mogelijk optimalisatiegebied.
- Duurzaamheid, circulariteit en ecologie
 - Inzet van gebiedseigen grond (o.a. slib), circulair materiaalgebruik en emissieloos materieel als ontwerp- en uitvoeringsoptimalisaties.
 - Verhogen ecologische meerwaarde van gras- en vooroeverbekleding.
- Logistiek, fasering en werkruimte
 - Slimme fasering, optimalisatie werkstroken en logistiek (incl. watergebonden aanvoer) om hinder te beperken en efficiënt uit te voeren.
- Rolverdeling 'ieder op zijn kracht'
 - Waterschap: kaders, normen, vergunningstrategie, omgeving, bestuurlijke afstemming.
 - Aannemer (+ evt. IB): maakbaarheid, uitvoeringskennis, logistiek, duurzaamheid, kostenoptimalisatie; uitwerking DO/uitvoeringsontwerp binnen gestelde kaders.

Afwijkende of unieke inzichten

- Enkele partijen benadrukken dat ontwerpoptimalisaties moeilijk zijn te duiden op basis van de gedeelde informatie en pleiten eerst voor betere inzichtelijkheid.
- Meerdere partijen pleiten nadrukkelijk voor behoud van het huidige IB in fase 1 (tot vergunbaar ontwerp), met de aannemer primair inbrengend in maakbaarheid en realisatie.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Stuur op integrale ontwerpoptimalisatie (voorland, talud, logistiek, duurzaamheid) in een bouwteam, waarbij het waterschap kaders en vergunningstrategie bepaalt en de aannemer – met IB – het ontwerp uitvoeringsgericht doorontwikkelt.

3. Welke samenwerkings- en contractvorm heeft uw voorkeur op basis van de projectinformatie en de -doelstellingen en licht toe waarom?

Kernpunten die door meerdere partijen zijn genoemd

- Duidelijke voorkeur voor 2-fasen aanpak
 - Vrijwel alle partijen noemen een 2-fasen contract als voorkeursvorm, vaak ingevuld als bouwteam in fase 1 en UAV-GC (2025) voor fase 2.
- Fase 1: samenwerkingsgericht, fase 2: UAV-GC
 - Fase 1: gezamenlijk ontwerp, risicobeheersing en optimalisaties (planuitwerking tot uitvoeringsgericht DO).
 - Fase 2: realisatie onder UAV-GC met heldere verdeling van verantwoordelijkheden en risico's.
- Motieven voor 2-fasen aanpak
 - Projectcomplexiteit, vergunningsgevoeligheid (Natura 2000), noodzaak vroege maakbaarheidstoetsing en behoefte aan integrale optimalisatie.
 - Minder verrassingen in realisatiefase, betere kostenbeheersing en borging van planning richting 2031.
- Benutten marktkennis
 - 2-fasen aanpak biedt ruimte om uitvoeringskennis, logistiek en duurzaamheidsmaatregelen tijdig in het ontwerp te verwerken.

Afwijkende of unieke inzichten

- Enkele partijen benadrukken dat een vaste prijs voor fase 1 binnen een 2-fasen aanpak spanning kan geven met de gewenste openheid en gezamenlijke optimalisatie.
- Eén partij benoemt UAV-GC als passend alternatief als een evenwichtig 2-fasen contract met heldere risicoverdeling niet realiseerbaar blijkt.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Hanteer een 2-fasen aanpak: fase 1 in bouwteam/samenwerkingsvorm gericht op DO-ontwikkeling en risicobeheersing, gevolgd door fase 2 onder UAV-GC (2025) met duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden en transparante prijsvorming.

4. Hoe kunnen we de inspanning van de aannemer in de planuitwerkingsfase (PUfase) beperken en beheersen?

Kernpunten die door meerdere partijen zijn genoemd

- Heldere scope, producten en afbakening
 - Bij de start van fase 1 concreet vastleggen: scope, prestaties, producten, detailniveau en scheidslijn tussen bestaand werk en nieuwe werkzaamheden.
 - Niet alles in fase 1 willen oplossen; expliciet vastleggen wat naar fase 2 verschuift.
- Duidelijke rol- en taakverdeling
 - Afspraken over wie waarvoor “aan de lat staat”; alleen ontwerp- en realisatiegerelateerde taken bij de aannemer, vergunningen/omgeving primair bij het waterschap.
- Geïntegreerd team in plaats van gespiegeld team
 - Eén gezamenlijk projectteam met heldere rollen i.p.v. gespiegelde IPM-teams om dubbel werk en intensieve afstemming te voorkomen.
- Besluitvorming en mijlpalen
 - Vaste mijlpalen, duidelijke besluitmomenten (incl. go/no-go naar fase 2) en tijdige besluitvorming voorkomen uitloop en extra inspanning.
- Transparantie in kosten en inzet
 - Open-boekbenadering, vooraf vastgelegde maximale inzet (rollen/discipline) en duidelijke afspraken over vergoeding en beëindiging van fase 1.

Afwijkende of unieke inzichten

- Enkele partijen adviseren expliciet om géén ontwerpoptimalisatie als verplicht doel van fase 1 op te leggen, en de rol van ON te beperken tot specifieke, toegevoegde rollen in een integraal team.
- Er wordt gewezen op het belang van een eenvoudig en beknopt contract voor de PU-fase om administratieve lasten te beperken en de focus op inhoud te houden.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Beperk de PU-inspanning via een helder afgebakende scope en producten, duidelijke rolverdeling en één geïntegreerd OG-ON team met vaste mijlpalen en open-boekafspraken.

5. Het voornemen is te gaan werken met een taakstellend budget voor de realisatiefase. Welk advies heeft u voor de keuze van de marktbenaderingsstrategie in het licht van de kostenbeheersing tijdens de realisatiefase?

Kernpunten die door meerdere partijen zijn genoemd

- Realistisch en gezamenlijk vastgesteld taakstellend budget
 - Taakstellend budget moet reëel zijn, niet te hoog en niet te laag, en zoveel mogelijk in samenspel met HWBP, waterschap en markt (kostentafels met experts).
- Transparante kostenopbouw en open boek
 - Open begrotingen, vooraf afgestemde AK/WR-percentages, expliciete risicoreserveringen en bandbreedtes.
 - Gezamenlijke actualisatie van ramingen bij ontwerpkeuzes.
- Koppeling kostenbeheersing aan fase 1
 - In fase 1 actief sturen op optimalisaties binnen budget, met heldere spelregels voor scopewijzigingen en externe randvoorwaarden.
- Taakstellend budget niet te vroeg “hard” zetten
 - Vroeg taakstellend budget kan helpen, maar kan ook samenwerking in fase 1 bemoeilijken als later inzichten veranderen; timing is belangrijk.

Afwijkende of unieke inzichten

- Enkele partijen adviseren een target-costbenadering met vooraf afgesproken bandbreedtes en prikkels voor kostenbesparing zonder kwaliteitsverlies.
- Meerdere partijen benadrukken dat voldoende budget in de PU-fase nodig is voor grond- en conditioneringsonderzoeken, om latere overschrijdingen in realisatie te voorkomen.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Organiseer de marktbenadering zo dat het taakstellend budget in een transparant, gezamenlijk proces (open boek, kostentafel) tot stand komt, en stuur in fase 1 actief op ontwerptoptimalisaties en ramingsactualisaties binnen dit budget met duidelijke afspraken over risico's en scopewijzigingen..

6. Zijn er zwaarwegende bezwaren om de verantwoordelijkheid van het ontwerp over te nemen na gunning van de opdracht? Zo ja licht toe waarom.

Kernpunten die door meerdere partijen zijn genoemd

- In principe mogelijk, maar onder voorwaarden
 - Veel partijen zien geen zwaarwegend bezwaar tegen overname van ontwerpverantwoordelijkheid, mits uitgangspunten, randvoorwaarden en vergunbare ontwerpkeuzes bij afronding van fase 1 helder en stabiel zijn.
- Verdeling VO/DO/UO
 - Meerdere partijen vinden dat het waterschap verantwoordelijk zou moeten blijven tot en met VO/vergunningsontworp, waarna de opdrachtnemer verantwoordelijk wordt voor DO/UO en detailengineering.
- Randvoorwaarden voor evenwichtige risicoverdeling
 - Niet-beïnvloedbare (exogene en omgevings)risico's moeten bij het waterschap blijven.
 - UAV-GC-ontwerpaansprakelijkheid mag niet verder gaan dan redelijkerwijs te verzekeren.

Afwijkende of unieke inzichten

- Eén partij heeft principiële bezwaren tegen het volledig overnemen van ontwerpverantwoordelijkheid direct na gunning, vanwege onevenredige verantwoordelijkheid en kosten, en wijst op de rol van waterschap en IB in de eerdere ontwerpfasen.
- Specifieke voorwaarden worden genoemd, zoals het recht voor ON om bij door OG opgedrongen, niet-aanvaardbare ontwerpkeuzes uit het contract te stappen zodat ontwerpaansprakelijkheid vervalt.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Laat de ontwerpverantwoordelijkheid tot vergunbaar ontwerp/VO primair bij het waterschap en IB, en draag deze daarna – bij stabiele uitgangspunten, heldere randvoorwaarden en evenwichtige risicoallocatie – over aan de opdrachtnemer voor DO/UO onder UAV-GC.

7. Gegeven onze opgave en indien de vergunning dit vereist: kunt u deze werkzaamheden volledig emissieloos uitvoeren?

Kernpunten die door meerdere partijen zijn genoemd

- Technisch in principe mogelijk, vooral landgebonden materieel
 - De meeste partijen achten (nagenoeg) volledig emissieloze uitvoering technisch mogelijk voor landmaterieel; diverse beschikken over een emissieloos machinepark of hebben daar ervaring mee.
- Beperkingen bij varend/drijvend materieel
 - Emissieloos varend materieel is (nog) beperkt beschikbaar en relatief duur; volledig emissieloos op water is afhankelijk van exacte werkzaamheden.
- Randvoorwaarden: netcapaciteit en laadinfrastructuur
 - Voldoende netcapaciteit, laadinfrastructuur en goede logistieke organisatie zijn cruciaal; tijdige aanvragen en mogelijke rol van het waterschap (bijv. gebruik eigen assets) worden genoemd.
- Relatie met HWBP-kaders en doelmatigheid
 - Verwijzing naar HWBP-Toetsingskader emissieloos bouwen 2025: subsidiabele meerkosten ZE-materieel zijn begrensd (ca. 5% van projectkosten) en emissieloos werken maakt deel uit van een bredere doelmatigheidsafweging.

Afwijkende of unieke inzichten

- Eén IB geeft aan deze vraag niet te kunnen beantwoorden (niet aan de uitvoerende kant).
- Een partij stelt voor om praktisch “volledig emissieloos” te definiëren als bijv. 98–99% emissiereductie, met een kleine marge voor incidentele niet-emissieloze inzet.
- Een partij pleit expliciet voor scenario-studies in de PU-fase, waarin verschillende combinaties van emissiereducerende maatregelen (ontwerp, logistiek, materieel, saldering) worden afgewogen.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Ga uit van (nagenoeg) volledig emissieloze uitvoering als technisch haalbaar uitgangspunt, vooral voor landgebonden materieel, mits tijdig wordt voorzien in netcapaciteit, laadinfrastructuur, realistische planning en budgettering binnen de HWBP-kaders; beoordeel de mate van emissieloosheid per dijkvak en veranker de eisen expliciet in de randvoorwaarden.

8. Heeft u nog adviezen om wel of niet mee te nemen in de aanbesteding?

Kernpunten die door meerdere partijen zijn genoemd

- Trechtering naar maximaal 3 partijen
 - Meerdere partijen adviseren nadrukkelijk tot max. drie gegadigden in de inschrijffase om tenderkosten te beperken en kwaliteit te verhogen.
- Dialoogfase als essentieel onderdeel
 - Sterk pleidooi voor (concurrentiegericht) dialoog met één of meerdere rondes, zowel in selectie- als inschrijffase, om uitvraag, risico's en samenwerking goed te doorgronden.
- Planning buiten vakantieperioden
 - Waarschuwing voor inschrijffase in zomervakantie; voorkeur voor planning waarin indienen vóór of na de vakantie plaatsvindt.
- Gunningscriteria: focus op kwaliteit, samenwerking en maakbaarheid
 - Advies om selectie/gunning te richten op kwaliteit, samenwerking, risico- en kostenbeheersing en niet primair op laagste prijs, met ruimte voor MKB (evt. in combinaties).

Afwijkende of unieke inzichten

- Meerdere partijen waarschuwen expliciet voor een prijscomponent voor fase 1 vanwege risico op strategisch lage prijzen; alternatieven zijn uurtarieven, minimumprijzen en kwalitatieve gunningscriteria.
- Er zijn specifieke adviezen over scope en level playing field, zoals:
 - Voorkom dat de partij die slib levert voor de vooroever een voorsprong heeft.
 - Schrijf geen specifieke innovatieve technieken (gekoppeld aan één marktpartij) voor.
- Enkele partijen verwijzen naar Taskforce Deltatechnologie voor onafhankelijke marktbrede advisering en noemen projecten als "Veilige Vecht" als goed voorbeeld van een samenwerkingsgerichte aanpak.

Advies met het breedste draagvlak / meest genoemd

Organiseer een aanbesteding met trechtering naar maximaal drie partijen, een of meer dialoogrondes, realistische planning (buiten vakantiepiek), kwalitatieve gunningscriteria gericht op samenwerking/maakbaarheid en voorkom sturende prijsprikkels in fase 1 die strategisch inschrijven bevorderen.